* N B P - 0 0 4 - 0 0 1 2 0 2 *

NBP-004-001202 Seat No. ________

B. Ed. (Sem. II) (CBCS) Examination

April / May - 2017

CC - 4 : School Administration & Management

Faculty Code : 004
Subject Code : 001202

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours] [Total Marks : **70**

વિભાગ - ૧ ૨૦

સૂચના : નીચે કુલ ૨૦ પ્રશ્નો આપેલ છે. દરેક પ્રશ્નની નીચે શક્ય ઉત્તરો દર્શાવતા ચાર વિકલ્પો આપ્યા છે. તેમાંથી સાચો ઉત્તર શોધી જવાબ લખો.

(૧) પ્રત્યાયનમાં સંદેશાની સાથે સાથે શેનો વિનિમય થાય છે ?
(A) નાણાં (B) સમજ
(C) દસ્તાવેજ (D) સેવા

(૨) શિક્ષકે નીચેનામાંથી ક્યાં કૌશલ્ય પર પ્રભુત્વ મેળવવું જોઈએ ?
(A) વર્ગ વ્યવસ્થાપન (B) મૂલ્યાંકન
(C) વર્ગ અધ્યાપન (D) આપેલ પૈકી તમામ

(૩) શાળાના આચાર્યના સ્થાન વિષે નીચેનામાંથી કઈ સરખામણી યોગ્ય નથી ?
(A) ઘડિયાળમાં કમાનનું સ્થાન (B) યંત્રમાં વ્હીલનું સ્થાન
(C) નાવનો હંકારનાર નાવિક (D) રાજયનો મંત્રી

(૪) "વ્યવસ્થાપન એ અન્ય પાસે કામ કરાવવાની કળા છે" આ વ્યાખ્યા કોણે આપી ?
(A) પી.એફ.ડ્રકર (B) મેરી યાર્ક કેલેગેટ
(C) કૂલ્ટો કમિટી (D) મેકસન અને એલબર્ટ

(૫) નીચેનામાથી કઈ બાબત ભૌતિક વ્યવસ્થાતંત્રને સ્પર્શતી નથી ?
(A) મકાન (B) ફર્નિચર
(C) પુસ્તકાલય (D) ઉપરોક્ત એક પણ નહીં

(૬) શિક્ષણની નિમણૂક માટે ગોઠવવામાં આવેલ ઇન્ટરવ્યૂમાં ઓછા માં ઓછા કેટલા ઉમેદવાર હાજર રહેવા જરૂરી છે ?

(A) ત્રણ (B) બે

(C) પાંચ (D) છ

(૭) નીચેનામાંથી જિલ્લા શિક્ષણાધિકારી ફરજોમાં કઈ બાબત ન આવે ?

(A) જિલ્લાની તમામ માધ્યમિક શાળાનું નિરીક્ષણ, નિદર્શન અને નિયમન કરવું

(B) ખાનગી શાળાની યોગ્યતા ચકાસી માન્યતા આપવી

(C) શિક્ષકોની પસંદગી સમિતિમાં સભ્ય તરીકે કાર્ય કરવું

(D) બોર્ડની જાહેર પરીક્ષાની વ્યવસ્થા અને સંચાલનમાં સહાયરૂપ થવું

(૮) નીચેનામાંથી કયું પૂર્ણ નામ સાચું છે ?

(A) Secondary Teacher's Teaching Institute.

(B) Center of Advancing Studies In Education

(C) District Preliminary Education Programme

(D) Gujarat Council of Educational Research and Training

(૯) નીચેનામાંથી સાચી જોડ ગોઠવી ઉત્તર પસંદ કરો.

(અ) નીતિ વિષયક બાબતો	(i) શિક્ષણ નિરીક્ષક
(બ) વિદ્યાકીય બાબતો	(ii) સંચાલક
(ક) અમલીકરણ	(iii) શિક્ષણ સચિવ
	(iv) પરીક્ષા સચિવ

(A) (અ) (ii) (બ) (iv) (ક) (i)

(B) (અ) (i) (બ) (iv) (ક) (vi)

(C) (અ) (iii) (બ) (iv) (ક) (i)

(D) (અ) (ii) (બ) (i) (ક) (iii)

(૧૦) પ્રત્યાયન કેવી પ્રક્રિયા છે ?

(A) ગતિશીલ (B) સ્થિર

(C) સંકૂલ (D) અસરકારક

(૧૧) શાળા નિરીક્ષકની નિમણૂક માટેની જોગવાઈ અંતર્ગત કઈ કલમ લાગુ પડે છે ?

(A) ૬૪.૫ (B) ૬૨.૩

(C) ૬૧.૧ (D) ૬૧.૨

(૧૨) શાળામાં યોજાનાર સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમના આયોજન અને વ્યવસ્થાપન માટે શિક્ષકો વચ્ચે થયેલ મીટીંગ કેવા પ્રકારનું પ્રત્યાયન કહેવાય ?

(A) પાર્શ્વીય (B) ઉર્ધ્વગામી

(C) સમક્ષિતિજ (D) આપેલમાંથી એક પણ નહિ

(૧૩) 'શાળા અધિક્ષકનું કામ મધમાખી જેવું છે' આનો અર્થ શું થાય ?

(A) તે શાળાએ શાળાએ ભમે છે.

(B) તે શિક્ષણની સારી વસ્તુ બધેથી મેળવે છે.

(C) તે સ્વભાવે મધુર હોય છે.

(D) (A) અને (B) બન્ને

(૧૪) કર્મચારી વિકાસ માટેનું બહિર્ગત પ્રશિક્ષણ કાર્ય નીચેનામાંથી કઈ સંસ્થા કરતી નથી ?

(A) IASE (B) SCERT

(C) DIET (D) NCF

(૧૫) ગુજરાત રાજયમાં માધ્યમિક શાળા માટેની પ્રવર્તમાન અનુદાન યોજનાનો પ્રારંભ કઈ સાલમાં થયો ?

(A) ૧૯૬૩ (B) ૧૯૬૪

(C) ૧૯૭૪ (D) ૧૯૬૫

(૧૬) શાળા સંકુલની સંકલ્પના કયાં પંચે આપી ?

(A) યુનિવર્સીટી શિક્ષણ પંચ (B) માધ્યમિક શિક્ષણ પંચ

(C) પ્રાથમિક શિક્ષણ પંચ (D) રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ પંચ

(૧૭) નીચેનામાંથી સાચું વિધાન પસંદ કરો.

(A) NCTEનું વડુંમથક ભોપાલ છે

(B) દેશના સાક્ષરતા અંક કરતા પુરુષ સાક્ષરતા અંક નીચો હોય ત્યાં યોજના અમલી છે.

(C) BRC એ SSA અંતર્ગત જિલ્લા કક્ષાએ બનાવેલ જૂથ છે.

(D) NCTEની સ્થાપના ૧૯૯૩માં કરવામાં આવી હતી.

(૧૮) ગેરશિસ્ત દૂર કરવા માટે શિક્ષક અને આચાર્ય માટે નીચેનામાંથી કયું વર્તન શોભનીય નથી ?

(A) બાળકો માટે પ્રેરણારૂપ હોવું (B) બાળકો પ્રત્યે આત્મીયતા રાખવી

(C) પૂર્વગ્રહસહિત વર્તન હોવું (D) સ્વસ્થ વાતાવરણ ઊભું કરવું

(૧૯) ભારતીય બંધારણની __________ મી કલમમાં ૬ થી ૧૪ વર્ષના સુધીના બાળકો માટે મફત અને ફરજિયાત અને નિઃશુલ્ક શિક્ષણની જોગવાઈ કરી છે.

(A) ૨૮(૧) (B) ૪૫

(C) ૧૫(૩) (D) ૪૭

(૨૦) શરૂઆતમાં સંચાલન શબ્દ કયાં ક્ષેત્રમાં પ્રચલિત હતો ?

(A) શિક્ષણ (B) ઉદ્યોગ

(C) કળા (D) વિજ્ઞાન

વિભાગ - ૨

૧ નીચેના પ્રશ્નોનાં ઉત્તરો સંક્ષિપ્તમાં લખો : ૬

(૧.૧) શાળા વ્યવસ્થાપનની એક વ્યાખ્યા લખો.

(૧.૨) નિરીક્ષણનો અર્થ આપો.

(૧.૩) DPEP તથા NCTEના સંપૂર્ણ નામ જણાવો.

૨ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ પાંચ પ્રશ્નોનાં ઉત્તરો આપો : ૧૫

(૨.૧) વ્યવસ્થાપનના લક્ષણો અને મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરતાં ચાર-ચાર મુદ્દા લખો.

(૨.૨) કોઈ પણ ત્રણ વિદ્યાર્થી કલ્યાણની પ્રવૃત્તિ જણાવો.

(૨.૩) અધિક્ષણ એટલે શું ? અધિક્ષકના કોઈ પણ ચાર કાર્યો લખો.

(૨.૪) પ્રત્યાયનને અસર કરતાં ત્રણ પરિબળોની ચર્ચા કરો.

(૨.૫) શૈક્ષણિક વ્યવસ્થાપનના કાર્યક્ષેત્ર પર ટૂંકનોંધ લખો.

(૨.૬) જિલ્લા કક્ષાએ શિક્ષણનું વહીવટી માળખું જણાવો.

૩ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ ત્રણ પ્રશ્નોનાં વિગતે ઉત્તર આપો : ૧૫

(૩.૧) શાળા સંકુલની સંકલ્પના જણાવી તેની પ્રવૃત્તિઓ લખો.

(૩.૨) શિક્ષકના કાર્ય સંતોષ પર અસર કરતાં પરિબળો વર્ણવો.

(૩.૩) પ્રત્યાયનના પ્રકારોના માત્ર નામ આપી, પ્રત્યાયનની બે પદ્ધતિ જણાવો.

(૩.૪) આચાર્યનું મહત્ત્વ લખો.

૪ (અ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો સવિસ્તર ઉત્તર લખો : ૭

(૧) રાજય કક્ષાનું માધ્યમિક શિક્ષણનું માળખું

(૨) શાળાનું અંદાજપત્ર સ્પષ્ટ કરી તેનું મહત્ત્વ લખો.

(બ) નીચેના પ્રશ્નનો ઉત્તર સવિસ્તર આપો : ૭

શિસ્તના પ્રકારો સવિસ્તર સમજાવી શાળા કક્ષાએ જાળવવામાં શિક્ષકની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.